

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Fütes 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 4 ft. Félévre 2 ft. Negyedévre 1 ft.
Hirdetések
a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nyilttér petit sora 30 kr.

A becsületgyilkos.

Uj kereset forrás, uj iparág honosult meg az országban mindenütt. Városok, községek, faluk egyaránt dicsekedhetnek, hogy ezen uj iránynak akadnak lakóik között mivelőjük, terjesztőjük elég. Ezen, eddig ismeretlen ágens urak, titkon, homályba burkolva működnek s honosítják meg embertársaik között a bűnök legundokabbikát: a becsületgyilkolást.

Igen, uraim, most már beszélhetünk becsületgyilkosokról is. Eddig a gyilkos fogalmát az elzülés lejtőjére sodort rablógyilkos adta meg. A rablógyilkos munkája borzasztó, iszonyatos... de humánus. Humánusabb az eljárása, mint a becsületgyilkosé. Ő röviden végez áldozatával, nem üldözi, nem kinozza hosszan évek során és ha bűnét elkövette, megbűnhődik érte.

Hát a becsületgyilkos? Hűvös szobában élvezi embertelen tettének gyümölcsét. Lassan, észrevétlen, titokban kíséri kiszemelt áldozatát és lépten-nyomon szórja ellene a rágalmat. Mindig van neki mondani valója s a keblébe zárt rossz lélek ösztönzi újabb és újabb képzeleti adatok kitalálására. És a becsületes ember csak akkor ütődik meg, hogy valami rendkívüli történt vele, mikor itt is, ott

is elhidegülést tapasztal embertársai részéről. Ekkor veszi észre, hogy valaki gyilkolja a becsületét. Keresi, kutatja az illetőt, hogy arcába dobja a szót: ember, hazudtál, valld be, mosd tisztára szeplőtlen becsületemet. De hiába vizsgálódik, nem talál reá. Nem is találhat, el van az rejtve jól. A kinek rágalmazott a becsületgyilkos, az nem beszél, mert remeg, hogy majdan akkor az ő becsületének gyilkolása következik. Így van ezzel minden ember.

Hallgatnak s ezzel szabad működési teret nyitnak az emberszörnyetegnek. S ha bár az ilyen becsületgyilkosokat alattomban elítéli az emberek összesége, még sem dobják ki kebelökből, a főnnebb említett okoknál fogva, hanem hagyják szabadjárá, hogy gyilkolja a becsületet.

Meg lehet e ismerni a becsületgyilkosokat? Erre egy felelet van: megfigyelés útján meglehet. Természetrajzuk a következő:

Megjelenésükben lehetőségig kifogástalan elegancia. Behizelgő, nyájas beszéd, mely a gyilkoló mérget szórja, lekötelező modor, elhíttett nagylelkűség s a kivel beszél, annak meglévő vagy képzelt tehetségét, jó tulajdonságait égig magasztalja, háta mögött pedig a földig lerántja. Legfőbb fegyverük: a hizelgés, a mivel

félre vezetheti környezetét. Elvöket illetőleg, ha lehet ilyenről náluk beszélni, mindig ott vannak, a hol a falu. Ugy azonban, hogy az összekötést a bukott táborral is megtartják. Hol liberális, hol klerikális; hol meg antiszemita vagy zsidó barát.

Igazi becsületgyilkos csak társadalmilag műveltebb ember lehet, a ki az ész birtokában tudományát becsületgyilkolásra használja. Másik kelteke magasabb társadalmi állása, melyből kifolyólag szavait a gyöngébb elméjük hitelképesnek ismerik el. És a szavaira való hivatkozás, hogy „ő mondta“ — öli meg a másik ember becsületét.

A legnagyobb veszedelem származik a társadalomra abból, ha több becsületgyilkos szövetkezik. Szövetkezésük pedig könnyű. A természet törvényénél fogva vonzódnak egymáshoz s kéz, kezét fog elvet alkalmazva, gyilkolják sorba a becsületet.

A társadalom minden rétegében vannak becsületgyilkosok. S minél nagyobb a számuk, annál nehezebb egyes helységekben a társadalmi tömörülés, az egészséges társadalmi élet megteremtése. A gátat, akadályt a becsületgyilkosok kepezik.

Az össz-társadalom egészséges alapja kívánja tehát, hogy megfigyeljük az ilyen becsületgyilkosokat, le-

TÁRCZA.

A lófárasztás.

(S.) Kezdette egy időben belátni már a zsandár, hogy nem nagyon bír a pusztai rablóval, de azok győzedelmeskednek fölötté folyton. Nagy a határ és a betyárnak ismerős benne minden bokor, minden erdő, minden buczka. Azt is tudja, hogy hol van gázló a Tiszán, hol lehet észrevétlen átsurranni a tulsó partra, hol van a folyóban árnyas sziget, ahol meghúzódhat az üldözés előtt. Ismerte a pusztai ember jelzési módját és neki a kutágas így vagy amúgy való állása mindig érhető jeleket adott. Egy új bieskashasítás valamely jegenyenyár oldalán, olyan dolgokat vitt neki tudni, amiket senki más nem ismert.

Azonfölül abban a korszakban, az elnyomatás idején itt-ott nemzeti hőst láttak a betyárban, de ha azt nem is, de ellenséget láttak a betyár ellenségben. a német-zsandárban. Ezért volt ennek a helyzete egyre kényesebb, egyre nehezebb.

A maga nehéz fegyverzetével, csakumpakkjával, nehéz lovaival semmiként sem volt

arra való, hogy homok pusztákon versenyt fusson a betyárlovakkal, melyek ott nevelkedtek és patkolatlan mivoltukkal mindig legyőzték amazt. A lófarkas zsandár a nép nyelvét sem ismerte, a pusztát sem ismere s ily módon a küzdelem a betyársággal egyre több áldozatba került. Cseh-országban s az osztrák földjén egyre több édesanya siratta a lovaskatona fia halálát, akik mind elvesztek ebben a dicstelen küzdelemben.

A zsandárság lassanként megriadt s ebből az időből származik az a sok gunyos nóta, amit a nevéhez kötöttek.

Ime egy a sok közül:

Előttem a határ,
Utánam a zsandár.
Hej, veszködik a német,
Hogy utól nem érhet...

Egyenlő számú ellenséggel sem merték fölvenni a harcot, társaik szomorú példája elremitette őket és fokról-fokra tartózkodóbbak lettek. Az erélyes nyomozás megszűnt s bár a zsandár járta a maga portyázásait óvakodott attól, hogy a betyárbarlangokba jutva, ott ő maga kezdje a tülekedést.

Így történt aztán, hogy elszapordhatott a betyár mindenféle fajtája az Alföldön, óriási

szégyenbe hozva a világ előtt a tizenkilenczedik század közepén az országot. Valóságos rémuralom dühöngött a pusztákon és a tanyák között. Akit meglóptak, még csak panasolni sem mert, s csak a nagyobb bünesetek hire, az országuti rablások, tanyabeli gyilkolások, csárda-vérengzések jutottak köz tudomásra. Egyre jobban hatalmasodott a betyárvilág.

A szegedi tanyákon a Maty-ér felső hidja mellett a Putri csárda volt a híres barlang ahol a betyárok egyrésze találkozott. Ez a csárda oly közel volt pedig, hogy onnan belátni a városba. A háta megett pedig Dorosma fekszik. Mellette a Maty ér. A dorosmai határnak mindjárt a csárda mellett kezdődik az a mocsaras része, mely még ma is ingovány.

A csárdában mindig tartózkodott egy két sötét alak, a csárdás meg egyetértő volt velük. Még rejtkehely is volt ebben a pusztai házban, ahová eldugták a lopott holmit. Fallal választották ketté a folyosóját s azt lehetett volna hinni, hogy a fal után a csárda szoba következik, pedig ott még egy másik folyosó is volt, jól megrakva subával, lőszerszámmal, fegyverrel s mindenféle olyan dologgal, amit lopni lehet.

rántuk róluk a leplet s nyíltan a világ szemébe vágjuk: kövezzétek meg, ez becsületgyilkos! S ha aztán így kiöltük a magját, akkor, mint a kert, mely megtisztított a gyomtól, parajtól: fog virágozni a társadalmi élet.

Álcázzuk le a becsületgyilkosokat!

A szépírás és írva-olvasás tanításáról.

A „Néptanítók Lapja” 48 számában Iszlay István kártársam a fenti címmel az írás és olvasás tanításáról értekezett. Megvallom, mohón kezdtem olvasni a cikk sorait, mert az olvasás tanításáról szerettem volna valami újat hallani.

Azonban csalódtam, mert a cikkben az olvasás tanításáról még szó sem tétetett. Igaz ugyan, hogy az olvasás tanítása az írással szoros kapcsolatban áll, mégis, az olvasás tanításáról sem fölösleges egy-két szóval megemlékezni. Meg aztán az írás tanításánál sem értek vele egyet.

Az írva-olvasás tanítására vonatkozó nézetemet legyen szabad a következőkben előadni.

Mikor a hangoztatási és közügyességi gyakorlatokkal készen vagyok, megkezdem az *i* betű iratását. Azután mássalhangzót ismertetek vagy kettőt: *v*, *v*. Ezekkel az *i*-t kapcsolatban hangoztatom, kezű majd az *i*-t van elől, majd a mássalhangzó. Midőn ezeket tisztán, értelmesen összebírják olvasni, variálom az *i*-t a mássalhangzókkal, így: *ír, ír, ír; ír, ír; ír, ír; ír, ír* stb. Mar az *i*, *v*, *v* összeolvasásánál megkövetem, hogy így olvassanak: *ír, ír, ír; ír, ír, ír; ír, ír, ír; ír, ír, ír; ír, ír, ír; ír, ír, ír; ír, ír, ír; ír, ír, ír* stb. A tanulónak nem szabad addig megállnia, míg az összeírt szót *nyujtva* ki nem olvasta.

Hogy ha már több magán- és mássalhangzót ismertettem, igen megkönnyebbül a munkám. Igaz, hogy így vonatott lesz az olvasás, a mi különösen eleinte kellemetlen a fülnek, de hasznáért később megszokjuk s a tanításunk további menetében azt tapasztaljuk, hogy a növendékek *gyorsan* és *öntudatosan* sajátítják el az olvasás mesteriségét. Az ilyen vonatott olvasás aztán nem eredményezi azt, hogy a hány gyerek, anynyíté lesz az olvasás. A mindenáron szótagolni akarást sem erőltetem, mert arra a jelen fokom még nem képes a gyerek.

A mi a felelést illeti, nálam egy óra

alatt minden tanuló felel, legyen bár 90 a számuk. Megjegyzem, hogy az *abc* t 1—2 hónapig nem használtatok. Minden olvasási órára tele írom a táblát különféle abrakadabokkal; nem keresem, hogy a fölirt szó képez-e értelmes szót vagy nem. Az előforduló értelmes szót mégis megmagyarázom s később az *abc* ben tüzetesen tárgyalom. Eleinte két-, három, legföljebb négytagú szavakat írok s ha ezek összeolvasása könnyen megy: öt-, kilencztagú szavakat is olvastatok. Minden gyerek egy sort olvas, mert több idő nincs; esetleg a gyengébb két sort, a másik csak felet. Az egy sor elolvasatása után is megtudom, mit tud a növendékem. A többiek ezalatt síri csendben szemmel kísérik az olvasót s magukban vele olvasnak. Úgyes tanító tud *figyelmet* és *figyelmet* teremteni osztályában, mert ezek nélkül, mint minden más tárgy tanítása, falra hányt borsó.

Ha két magánhangzóval három mássalhangzót ismertettem, s ha ezek különböző helyzetben összeállítva egybeolvadólag, folyékonyan a gyermekek által olvastatnak, *haladok* gyorsan. Eleinte minden második nap más betűt ismertetek s később, ha a gyermekek szorgalmasan látogatják az iskolát, minden nap másik betűt tárgyalok. A mit hétfőn, kedden, szerdán tanítottam, azt pénteken és szombaton átismételem. A hónap utolsó hetében pedig az addig tanultakat.

Ily módon az egyszerű kis betűket *két hónap alatt* elvégzem. Az összetett kis betűk ismertetésére 1—1 hónap elegendő. Négy hónap alatt az egész *abc*-ét el lehet végezni. Nem mondom, hogy négy hónap után kifogástalanul olvasnak növendékeim, de a hangoztatás módját, a nyujtva olvasást teljesen elsajátítják. Ezen négy hónapban, hogy a tanító részéről kitaró szorgalom kívántatik, azt mondanom is fölösleges. A hátralévő hat hónapot begyakorlásra fordítom, a mint hogy „az ismétlés a tudomány szülőanyja”. A begyakorlás alkalmával ismeri meg aztán a gyermek a betűket, s amint a gyermeki értelemez mért olvasmányokat tárgyalom, a gyermek maga is kedvet kap az olvasásra, s a betűknek néha-néha összetévesztése sarkalni fogja a nehézségek leküzdésére és otthon is kedvvel fogja forgatni az *abc*-ét.

Leckére pedig a betűknél egyszerre adom fel az írott és nyomtatott részt, az olvasmányoknál az egész olvasmányt; mert ha keveset adok fel, betanulják könnyvékül. Hogy növendékeim tudásáról teljesen meggyőződjem, az egyes sorokat olvastatom *visszafelé* is.

A mint kezdetben egyes szavak egy folytatásban való nyujtott kiolvasását követel-

tem, úgy alkalmazom most ezen módszert az egyes mondatok olvasásánál, figyelmeztetvén már itt a gyermeket az írásjegyekre. Nem szabad addig neki megállnia, míg az egész mondatot a veszősig, vagy pontig ki nem olvasta. Az eddigi vonatott olvasás aztán azt eredményezi, hogy a tanuló így olvas: Az alma piros; s nem így: Az a-m-a piros. A mondatoknak nyujtott olvasása nem is fog nehézségekké ütközni, mert az egybeolvadó ag való olvasást már a kezdet kezdetétől gyakorolják.

Az olvasás ezen fokán előveszem a nyelvtant is. A mire némelyik kollegám hetteket áldoz, hogy melyik a rövid és hosszú magánhangzó, miként kell elválasztani a szavakat, én, amint eddig mindkettő felemelését kerültem, most észrevétlenül rájuk térek. Kikerestem a magán, majd a mássalhangzókat a mondatokban, aztán szótagolok s végül az utolsó hónapokban az értelmes olvasásra törekszem.

... Én ezen *gyorsmódszert* soh'sem bántam meg, mert növendékeim a vizsgán teljes meglegedésére (és az én gyönyörűségemre) o vastak. Tanítóságom első éveiben, híven a módszertanhoz, csináltam a kókus-pókuszokat s azon vettem magam észre, hogy nyakamon a vizsga s növendékeim az olvasás dolgában igen csehül állanak. Kerestem az okot és megtaláltam. Nem volt időm a begyakorlásra. Hat tanyán (6—7 hónap alatt) el lehet végezni a tanulmányt lassu haladással? Bizony nem; mert a begyakorlásra nincs idő; ez az oka, hogy sok tanyai iskolában az első osztályban két évi a tanfolyam. Az írva olvasás sikeres tanításának föltételei: figyelem, felelem; az előgyakorlatok lelkiismeretes keresztülvitele, az első magán és mássalhangzók alapos összeolvasatása, gyors haladás s végül a folytonos gyakorlás.

Az írást az olvasással kapcsolatban tanítom, gyakoroltatom. Nem gondolom, hogy lenne olyan tanító, a ki — mint Iszlay kollegám mondja — „minden átmeneti fokozat nélkül több betűből álló szókat iratnak akkor, mikor az egyes betűalakok leirasanak a nehézsége nincsen leküzdve”. Természetes, hogy előbb az egyes betűket már a tárgyalás alkakor helyesen iratom, magyarázom, gyakoroltatom. Egyes gyermekkel a falitáblán, majd egyszerre a palatáblán iratom. A betűk iratásánál a levegőbe való iratás annyit ér, mint a levegőbe való beszélés. Ezt az időt inkább az egyesekkel való iratásra fordítom.

Mikor egyes betűket másoltak a fal-

Aki itt megállott, annak a kocsijáról bizonyosan elveszett valami, amit hiába keresett. A csárdából kifordult valamely sötét ember az udvarra s menten eltűnt egy-két értékesebb dolog a kocsirol. Mindegy volt, akármi, mert bort meg ételt mindenért adott a csárdás. Az ilyen dolog vagy a titkos rejtekbe került, vagy bedobták a nádas ingovány sűrjébe. Ott aztán keresse valaki, ha tudja. Keresse, ha egyáltalán meri. No, de nem is igen merték, mert furcsa vége volt annak. Az ilyen keresgélő, panasztévő embernek még azon éjszaka, mikor alig, hogy hazaért, lódobogás hangzot a pusztá esüdjében a tanyája körül és mire észhez kapott, már nem kellett világot gyujtania, hogy körültekintsen.

Elég világosságot adott a tanyatető, mely két oldalról is meggyujtatván, lánggal égett, hogy menthetetlenül elhan, vadjon.

Ebben az időben, amikor a megfélemlítés módszereivel már teljesen a puszták urává növekedtek a betyárok, történt, hogy a dorosmai zsandárság új altisztet kapott parancsnokul, aki szívesebben utánna vetette magát a dolgának.

Itt-ott rájuk csapott, fölzarvarta a buvóhelyeket, és az apróbb fajtából, a mezt-

lábos betyárból nem egyet befogott. A mulatozásokat is megzavarta, a társadalom gazemberei már többé nem érezhették magukat többé oly nagyon minden bajtól menten mint eddig.

Gyűlt is aztán a zsandár fejére a harag

A Patri-csárdában határozta el a Rózsa Sándor bandájából három ember:

— Ennek pusztulnia kell...

Amiként, hogy el is pusztult rettenetes módon harmadmagával, nem is sokára ez után. Vértüket a dorosmai pusztá homokja itta föl a Forró Zsombó felé.

Ma sem tudatik, kik voltak a gyilkosok, akik az ő szokásos taktikájukkal, a lófárasztással csalták törbe a három zsandárt.

A borzalmas büntény terve így volt kieszelve:

Annak a napnak a hajnalán, amikor a község közvetlen környékén portyázásra indult két emberével az új zsandárkaplár, a három betyár felvágott előtte valahol a buczkák közül.

Ahogy a három lovas az új zsandár meglátta, azonnal megrezent kantárral vágatott utánnuk. Három voltak három ellen,

az új ember bizott az erejében, bizott az eddigi sikereiben, bizott a lovakban és fölvette a harczt. Sarkalta a dícsőség és az érdem, amit nyer, talán jutalmat, talán ezüst keresztet, talán mindakettőt és még azonfölül előléptetést is kap hozzá.

Hogy megőrül majd ennek odafönt a kis sziléziai falucsukában az özvegy édesanyja, mikor a levelét kapja, és még bankó is lesz a levelben, amiből télije új ködmönkét vehet magának a jó öreg asszony.

— Utánnam! — vezényelte a komandót és neki eresztette a lovat.

Amazok hagyták közeledni. Mikor jó közelebb érte, néhány lövést küldtek feléjük, csak úgy vaktában s maguk is vágatásba kezdtek.

Ez volt a csalogató. Mentek hosszan, egyik a másik után, hol közelben hol távolosabban. Szakadt már a zsandarlovakról a tajték, amikor amazok még mindig csak játszottak és csalogatták. Csak kijebb, minél messzebb, bele a pusztaságba igyekeztek.

Egy-két tavolos tanyából nézte aki merte, ezt a csatározást, amibe olykor bele dörgött a fegyver. Szólt itt is, szólt ott is a puska.

tábláról, aztán egyes betűket tollbamondás után iratok. Így teszek a szavakkal is; előbb egytagu, majd több tagu szavakat másoltatok s aztán diktálás után iratok. Ha például ilyen szó fordul elő: áll, vessző, több, nem sajnálom megmondani, hogy miért írjuk az *l*-et, *sz*-et, *b*-ét iettőztetve. Egyengetem a helyesírás útját; elemezem. Az egyes szavaknak illetően írását: *ír r, r í* nem helyesírelhetem, mert a gyermeknek azok egybeírása (*ír, rí*) nem fog nehézséget okozni, ha az alapot a közügyesség gyakorlásánál megvetettük. Miskülönben még azzal nem akarok tápot adni a szakgatott, kapkodó olvasásnak; mert a tanuló a mit leír, azt el is olvassa.

Ha írásról van szó, megkövetelem tanítványaimtól, hogy minden írási órát szépírás órának tartsanak. Ugy a táblán, mint az írkában, nagy súlyt helyezek a tisztaságra, s a betűalakok és szók helyes kiírására. Ha valamelyik hibásan írja le a betűt vagy a szót, azt fölirom a táblára és az egész osztálylyal kikergetem a hibát. Ha ki nem találják (a mi ritkán esik meg), fő födözöm én és ismételtén megmagyarázva, iratom a kérdéses betűt vagy szót. Házi feladványul minden napra az *abc* ből másoltatni leczkét adok. Otthon ugy sincs egyéb dolguk, mert az olvasást az iskolában végzik el.

A palatábláról az írkába való iratást Iszlay szerint hosszadalmasnak tartom. Minek oda plajbász? Legjobb az egyenes út. Ha 3-4 betűt tud írni a gyermek a táblán, az írvaolvasás tanításával kapcsolatban rögtön megkezdöm a tollal, tintával az írkába iratást. Elmondom, mint a palavessző fogásánál, hogy miként kell a tollal, tintával, írkával stb. bánni. Helyes vezetés mellett, folytonos gyakorlás által, bizony megtanul a gyermek így is írni. Ha írót vétetek vele, költségbe verem s lépten nyomon eltöri a hegyét, a mit aztán megfaragni sem tud. (Még a negyedik osztályban sem igen.)

A mint aztán az olvasással előre haladtunk, mind több időt fordítunk az iratásra is. És a mi fő, időnk van (5-6 hónap), év végére növendekünk elég helyesen és szépen fo_nak írni. S ha a felsőbb osztályokban az elvetett magot ápolgatják, nem fog elmaradni annak áldást hozó haszna...

Szerettem volna még az írva olvasásról többet is írni, mert így dióhéjban nem fejthetem ki nézeteim teljesen, de a „Néptanító Lapja” nem arra való, hogy én összehordjak benne tücsköt bogarat; a tárgy fontossága megkívánja, hogy a fölvetett kérdéshez minél több *abc* mester hozzászóljon.

Tanuljunk egymástól: én szívesen tanulok.

Sághy Mihály.

Mikor már, jól kint voltak, vállon találva leesik egy zsandár a lóról, akkor aztán elkezdik körülvenni őket. Az üldözöttek üldözőkké válnak. A harez egyenetlen. Egy lónak a lábát lövik el, az gazdától fölbukik. Hamar kerülnek a harmadikhoz. Az jól járt, a golyó, amit kapott, szonnal megölte, legalább nem érezte a többit. Mert a másik kettő iszonyatos halt halált. A gyalogmaradatot közre fogták a zsványok s addig verték, amíg holtan rogyott össze. Ugyan így járt a harmadik is, aki sebesülten maradt le a lóról. A zsványok diadala teljes volt, a három katona holtan, eléktelenítve, megtaposva.

A puszta közepén áldozataik teteme fölött megálltak komoran a banditák. Szótalan fordultak a tanya felé, amely legközelebb esett.

— A gazda jöjjön elő, — parancsolták.

Rémülten lépett ki a tanyaí ember a házból, hogy mi lesz most vele?

— Fogj be a kocsidba, aztán gyere velünk.

— Siess! — kiáltotta fenyegetve a másik.

Fogott is a szegény sebesen, ahogy csak tőle telt. Azután ment velük, Istennek

UIDONSÁGOK.

— **Halálozás.** Kovács Henrik tanítót súlyos csapás érte. Édes anyja, szül. Horvát Anna hosszas és kínos szenvedés után f. hó 7-én éjjel 64 éves korában elhalálozott.

— **Üdvös intézkedés.** A helyes intézkedés sohasem lehet későn. Ámbár a fürdő szezon vége felé jár, mégis lesz talán a társulati fürdőnél mentő esónak s egyéb mentő eszköz. A főszolgabíróság a napokban utasította az előjáróságot, hogy a mennyiben a fürdőnél mentő készülékek hiányzanak, azt okvetlen beszereztesse. Ez valóban üdvös intézkedés, mely ha már a multban meg lett volna (még eddig sincs), akkor nem történtek volna szerencsétlenségek. Így fürödni csak az menjen, aki jól tud uszni, vagyha megunta az életet. Mivel pedig a fürdő közhasznuczéli szolgál, kívánatos lenne, hogy az amugy is nagy gondot okozó terhet a község átvenne a társulattól s teljesen fölszerelve adná át a közhasználatnak.

— **Államosítás.** Az államosítás ügyéről többen kérdezősködtek szerkesztőségünkél. Az érdeklődőknek a választ abban adjuk meg, hogy az államosítást illetőleg, pozitív adatokkal mi sem rendelkezünk s ha valami fordulat áll be az ügyben, azonnal közölni fogjuk.

— **Nőegylet.** Ki ne emlékeznék a nőegyleti bála, mely sikerére nézve első volt a téli bálak között? Ezen a bálon történt a nőegylet tulajdonképeni megalakulása. Aláírások hullottak bőven. Mikor megalakuló közgyűlésre hívtak egybe júniusban a tagok, alig jelentek meg ketten hárman. Hát ez nem jól van, mert vagy ura valaki eselekedeteinek, vagy ha megbánta, hogy az ívet aláírta, jelentse azt ki. Akik pedig vállalják köteleességeiket továbbra is, azoknak köteleességük, hogy a nőegyleti közgyűlés minél előbb egybe hívassék és megkezdhesse tulajdonképeni működését: a felebaráti szeretet gyakorlását.

— **Templomrablás.** F. hó 3-án viradóra ismeretlen tettes a zsidó templomban a perselyeket fölörte s onnan 30 frt. értékű rézpénzt elemelt. A rendőrségi nyomozás csupán annyit derített ki, hogy a jó madár ugyanaz lehet, ki az előző napon a félegyházi zsidó templomot látogatta meg, hasonló czérből.

— **Tanítói nagy gyűlés.** A „Csongrád-vármegyei” (alföldi tanító egylet) ez évi szokásos rendes nagy gyűlését alkalmasint Csongrádon tartja meg. A képviselő testület

ajánlva lelkét. Mentek a pusztán át vissza a csata színhelyére. Előbb az egyikhez aki fekküdt holtan.

— Tódd a kocsidba.

Föltette az ember. Akkor mentek odább ahol a másik halott hevert

— Most ezt rakd föl itt. Ahol a kardja, azt is tódd mellé.

Így történt. Ismét mentek a harmadikig, aki el volt nyulva a homokban a maga tulajdon vérében.

— Ezt is a többi mellé.

Csupa vér lett az ember, amig evvel a halottmunkával elkészült.

— Most pedig — mondták neki — vidd ezt mind ahányát be a faluba. Mond móg a bírónak, temettesse el őket köröszvény szokás szerint...

*

Harmadnap temették a három zsandárt. Ahogy az emlékezet tartja ma is Dorosmán, a gyilkosok közül egy sem került elő.

Ha előkrült, az a szegedi vár titka abból az időből, mikor benne a vérbíró parancsnokolt.

még június hóban. Sóllya Gyula főjegyző indítványára, megkereste az egylet elnökségét Szegeden, hogy az ez évi gyűlést nálunk tartsák. A központi választmány elfogadta a meghívást és átiratot intézett Farkas Béla járásegyleti elnökhöz, melyben különösen a fogadtatás és elszállásolás iránti intézkedés megírta ére hívja föl a fiók-egyletet. Az előjáróság e tárgyban szintén megkereste a járásegyletet-utólag. Már most nem hiányzik egyéb, mint hogy Farkas Béla minél előbb össze hívja a járásegyleti tagokat, hogy ez átiratok fölött végleges megállapodásra jussanak. Az idő rövid, mert míg a központ a jelentkezőket mind össze írja, addig is idő telik s az elszállásolás és egyéb intézkedések kérdése is sok időt igényel. Mint halljuk, sokan ellene vannak a fiók egyleti tagok közül, hogy a gyűlés itt tartassék, azonban mégis kívánatos lenne, hogy egyhangu legyen a megállapodás a fogadtatást illetőleg. Nyugodjon meg a tanítói kar, a tapintatlanságot nem ők követték el, tehát e tekintetben őket nem is érheti vád. A gyűlés, melyen Dr. Gutenberg Pál „A néptanító a földművelő portáján” című tételét olvassa föl, október hó 16, 17, 18, és 19-én tartatik meg.

— **Jegyzői tanfolyam.** A torontálmegegyei jegyzői tanfolyam első fél éve szeptember elsején kezdődik és jun. 2-áig tart. Jelentkezni augusztus 25-ikéig lehet a tanfolyam igazgatóságánál Nagy-Becskeken. megyeház, első emelet, 12. ajtó.

— **Tüzoltó tanfolyam.** Augusztus 2-ától kezdve Budapesten 4 heti tüzoltó tanfolyam nyitattott. Az előjáróság megkereste az önk. tüzoltó testület elnökségét, hogyha valakinek kedve volna magát tüzoltó tiszté kiképeztetni, hát menjen föl — a saját költségén. De bizony nem akadt vállalkozó. Minek is? Az önkéntes tüzoltó testület fáradozásait ugy sem méltányolják az intéző körök s ha átiratilag megkeresi valami ügyben őket az elnökség, hát egyszerűen nem felelnek rá. Ne adja az Isten, de lehet idő, mikor ennek a nembánomságnak keservesen adja meg az adófizető polgárság az árát.

— **Tizenhárom forint.** Ennyi volt esütörtökön a buza ára Budapesten. Egy nap alatt 30-50 krral szökött föl az ára. Ugy látszik, hogy 14 frtig fölverik az árakat, ami 1874 óta nem történt meg. Sajnos azonban, hogy a magyar gazda alig örvendhet a magas áraknak, mert van ugyan nagy ár, de nincsen eladó buzája. Több gazdától hallottuk, hogy jobban örvendhetnének, ha csak 7 frt lenne a buza ára és legalább annyi volna a termés, mint a mult évben volt. Így tehát a gazda se nyerhet — nem szólva a szerencsés kivételekről — de az iparos és a tulajdonképeni szegény osztály nagy áldozatok árán tarthatja fenn magát.

— **Hajó hid.** Hajó hidunk oly sok küzdés, oly sok viszály után már át van nyújtva a Tiszán. A jövő héten megnyitattik rajta a forgalom.

— **Lövés az éjben.** F. hó 5-én éjjel a posta utcaí lakosokat 4 lövés riasztotta föl álmaikból. A lövéseket Csanádi Gyula iparos tette, a ki azt állítja, hogy a Faragó Antal háza körül gyanus alakokat vett észre s a kik betörési szándékban törték volna fejüket. Az ípszék elszaladtak és Csanádi — bakot lött.

— **Földosztályozás.** A nagyréti földek osztályozását Sóllya Gyula főjegyző és Forgó Gergely II-od bíró még e hó folyamán megkezdik.

— **Bálak.** Pár nap mulva itt lesznek az ünnepek s különösen N. Boldogasszonykor nemcsak a búcsúnak, hanem a mulatságnak is örül az em-

ber. A polgári kör augusztus 15-én rendez „búcsú bálát”. Az önkéntes tűzoltó-egylet szintén 15-én tarják mulatóságukat a „Magyar király”-ban. A gazda ifjak ugyanezen Boldogasszony napján a Deutsch féle vendéglőben, míg az iparos ifjuság ugyanezzel a népkertben rendez táncmulatóságot.

— **Műkedvelői előadás.** A tanuló ifjuság f. hó 14-én a népkerti szinkórból műkedvelői előadást rendez. Lesz szavalás, zongora, cimbalom, hegedű és ének. A felolvasás Parkas Béla elnökük indítványára elmaradt. Minek is az? Végezetül Vannay Ferenc rajztanár néma képletet rendez, szakavatott ügyességgel. A részletes programot még nem ismerjük.

— **A szőregi esata.** Szeged augusztus 5-én ünnepelte meg a szőregi esatában díszösen elhullott honvédek emlékét. Megkoszorúzták a honvédszobrot és Lantos Béla alkalmi költeményt szavalt. A szőregi esata előtti napokban már letűnt a magyar nemzet ragyogó csillaga, mely napok múlva Világosnál végkép elhomályosult. A magyar kormány, főrendek töredéke és a menekülő magyarok ezrei mind-mind Szegedre húzódtak. A honvédség fölötti főparancsnokságot Dembinszky vette át, mialatt Guyon is megérkezett. Haynau ekkor Főlegyházán tartózkodott és augusztus 2-án vonult Szegedre. Előbb azonban július 31-én, egy portyázó csapatot küldött Csongrádra, a hol is ezek és az utánuk jövők gorombáskodni kezdtek a lakosokkal, azok e miatt közülök többeget agyon vertek. Ezért Haynau Csongrádot több helyen fölgújtatta és kirabolta. A lakosság a náddal borított nagyrébe menekült. Azután Haynau Szegedre indult, honnan a honvédek kivonultak Szőreg felé. A esata augusztus 5-én hajnalban kezdődött s délutánra 250 hős honvéd halt vértanúi halált a hazáért. Az elesetteket Uj-Szeged és Szőreg közötti országúton közös sírba temették. Szeged népe évente megünnepeli a szőregi esata évfordulóját.

— **Népünnepély Szentesen.** A szentesi iparos ifjak önképzőkörének vegalmi bizottsága f. hó 22-én, nagy népünnepélyt rendez.

— **Ez nem járja.** Mi nem járja? Az nem járja, hogy a kezdő tarokkisták észrevétlenül kibujtak a vizgázás alól és önhatálmilag folszabadították magukat. Pedig némelyik még most is nyolcz királyt és négy tarokkot mond és igen homályos fogalmai van a tarokk ágazatokról.

— **Hol vannak?** A mult hónap elején minden ember azt kérdezgette a másiktól, hogy: a színészek hol vannak? Ennek oka pedig az volt, hogy Baranyai társulat titkára itt járt bérletet gyűjteni, de elegendő bérletet nem gyűjthetett, hát nem is jöttek el. A ki mégis kíváncsi, hogy hol vannak, megmondjuk: K.-Félegyházán.

— **Tűzhálál.** Turi György mezőőr míg kötelességét teljesítve a háztól távol volt, addig két kis gyermeke tűzet rakott és a kunyhó porrá égett. A szerencsétlen gyermekek a tűzben lelték halálukat. Egyéb részletek még hiányoznak.

— **Egy különöz agglégény halála.** A napokban egy magános, a világtól félre vonult 72 esztendő ember halt meg. — Kövári Dániel — ki dacára magas életkorának, mint agglégény végezte életét. Irataihoz hozzájutván, azt átírozgattuk, melyből arról győződünk meg, hogy élete elég tragikus volt, beleillő egy novella mese keretébe. Még alig volt 22 éves — írja Kövári, — midőn szenvedélyesen beleszeretett egy 16 esztendő leánykába. Szerelme folyton növekedett, valahányszor a fiatal szőke szépséggel találkozott, végre valóságos szenvedélylyé fokozódott az. Fájdalom azonban kiolthatatlan szerelme viszonzásra nem talált, mert a leányka szíve már másé volt. De a lángra lobbant szerelmet szívéből többé kioltani nem lehetett. Titokban folyton ki-

sérte a leánykát s annak minden lépéséről tudomása volt. Így tudomására jutott az is, hogy a leányka boldogtalan, mert az, kit szeretett, rutu elhagyta. E hír vétele után Kövári még egyszer megkísérelte, vajjon a leányka nem-e mutatna hajlandóságot arra, hogy az övé legyen? de ismét tagadó választ kapott. A tagadó válasz után Kövári magányában vonult vissza, de azért a leányka lépteit folyton figyelemmel kísérte. Egy borult őszi estén a leányka ablaka alatt sétált. Iszonyú sötétség burkoltá a tájat. A mint ott sétálgat, kinyílt az utcaajtó, melyen a sűrű sötétség dacára is megismeré; a leányka jött ki, a ki gyors léptekkel haladott előre, Kövári is utána iramodott, de a leányka mindha tudta volna hogy követik, gyorsította lépteit. Erős gyanú támadt lelkében, hogy a leányka végtelen tettet akar elkövetni, s minden erejét megfeszítette, hogy utolérje, a mi fájdalom nem sikerült. A leányka a folyó partra érve, lesietett egy magános hajóba, honnan egy szivszagató kiáltás s egy locsesanás tudatá vele, hogy későn érkezett. Kövári megdermedten a rémülettől maradt egy helyben állva. Az iszonyú sötétség visszatartá attól, hogy a mentést még csak meg is kísérelje. Ott futkosott virradatig a vizparton! Virradatkor kereste a helyet, hol a leányka vízbe veté magát, átkutatva a hajó minden zugát, de mit sem talált, mert a leányka semmit sem hagyott hátra felvilágosításul arra nézve, hogy öngyilkosságot követett el. A kis városban nagy feltűnést keltett a leányka eltűnése, de Kövári kívül senki sem tudta, hol van az. Ez időtől kezdve Kövári folyton a viz partján kóborolt, lesté mikor fogják felvetni a leányka holttestét a habok? Várakozását siker koronázta, mert a drága tetemet a habok nemsokára felvetették. A ravaszág minden eszközét felhasználta most Kövári, hogy a becses zsákmányt a világ elől elrejtse. Sikerült is neki titokban ugy hazaszállítani az imádott leányka holttestét, hogy azt senki sem vette észre. Orthon aztán sirt ásott neki virágos kertjébe, s oda temette. Így ha életben övé nem lehetett a leányka, birta azt holtan. Majdnem 50 évig remetéskedett, elzárkózva a világtól, csak a meghalt emlékének élve, míg a halál a napokban őt is elszőlítá az élők közül. Utolsó óhaja az volt neki, hogy leánykájának csontjait szedjék fel a rejtett sír alól, és temessék vele egy sírhant alá. Ezen kívánsága teljesedésbe is ment.

— **A Gyermekek szobából.** *Miczi:* De anyuska, miért vagy olyan grimaszokat? *Anya:* Tudod is te, mi az a grimasz? *Miczi:* Hát az a grimasz, mikor te olyan majom-pofát csinálsz, anyuzé.

Irodalom.

A Magyar Bazár 29. száma gazdag, változatos tartalommal jelent meg. A képes részen divatlevél és képmagyarzatok képezik a szöveget. A szépirodalmi mellékletben találjuk: Válasz M. F. tanácsosné levelére, írta egy sokat utazott nem biciklista nő. — Delelőtti látogatás, írta a Magyar Scheherezade. — Nők munkaköre. — A nagy világból. — Művészet és irodalom — Divatos álfürtök (képekkel). A boríték: A baromfi udvarban írta Mezsinczky Szalay Alice. — Jó tanácsok. — Kertészet. — Hasznos tudni valók. — Vegyes. — Levelezés. — Nyílt pósta. — Esküvők. — Halálozások. — Rejtvények stb.

A katolikus autonómiai kongressus küszöbén bizonyára szívesen fogják fogadni az összes érdeklődő körök azt a két füzetet, melyet a tárgyáról a Lampel-féle könyvkereskedés közbeocsát. Az egyik egy magvas tanulmány az autonómiairól melyet szerzője, Csorba Ferenc, először ezelőtt hét évvel adott ki a „Budapesti Szemle”-ben. Az a feltűnés, melyet annak idején Csorba fejtegetései keltettek, indokoltá teszi, hogy a szerző most külön is közbeocsátva, hozzáférhetőbbé tette őket. — A másik füzetben egy névtelen szerző becses visszaemlé-

kezéseket mond el A „kath. autonómia és az 1871-iki szervező congressus két pártja”-ezimmel. A congressus egyik legbeavatottabb tagjának e műve nemetül is megjelent és épuzy, mint a magyar szöveg 10 kr. ért rendelhető meg a Wodianer F. és Fiai cégénél (Andrássy ut 21.) Csorba tanulmányának ára 20 kr.

CSORBA FERENC

A biblia.

Öreg anyám, szegény, áldott,
Isten mily nagyra vágyott,
Papnak nevel.-hajtogatta;
Az volt minden gondolatja,
Hogyha én a misét mondom:
Tul leszek a földi gondon.

Este, reggel, délben, mindég,
Olvastuk a szentek könyvét;
Mekopott a vén biblia.
Csoda, hogy még nem volt hiba,
Megtanultam sorról sorra,
Kitudja mint kerül sorba?

Vitt az élet tenzer árja
Majd tövisre, majd rózsára.
Száz csalódás, szakra remény
Vonult által élttem egén;
Mikor ezélem már elértem,
Uj csalódás lett a részem.

S hogy járok a tömkelegben,
Sajog, éget megtört keblemm,
Szőke fűrtim ószre váltak,
Megrogytak az erős vállak.
Köd borong a láthatáron.
Nem lehet rajt' már tul látnom.

Az évek meg szállnak, mulnak,
Hátam mögött rég a multak,
Szent nyugalom van szivemben:
Hiszek örök egy Istenben...
Ha szivemben kétely támad,
Olvasgatom bibliámat.

Sághy Mihály.

A közönség köréből.

Köszönet nyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága nóm elhalálózása alkalmából részvétükkel mérhetetlen fájdalommat enyhíteni igyekeztek, ugyszintén, kik a végtisztességen megjelentek, fogadják ez uton is hálás köszönetemet.

Csongrád, 1897. augusztus 9.

iff. Kucsera Ferencz.

Felolós szerkesztő: Eder János.

Kiadóaptalajdonos: Weisz Márk.

ATTILA-PERMETEZŐGÉP.

Az „Attila” permetező mindazon bajokat, melyek a szőlősgazdát eléggé bosszantják, elhárítja és pedig az által, hogy a szélkázánt egy csavarintás által a puttonyból kivehetjük, mi által az egész szerkezet már **kezünkben van.** Ugy a puttony, mint a szerkezet tisztán tartható és a legegyszerűbb munkás szétbontja és összerakja. Soha sem pusztulhat, soha gépész kezébe adni nem kell; **mindenki maga bánhat vele.** A szórója is páratlan jól szór, **valóságos ködöt csinál!**

Ára 18 forint.

Szigeti Sándor
Keoskemét. 52-8

Ugyanitt kitűnő

biciklik 130 forintért.